

"מלחמת אחים" מחוץ לתחום השיח הלגיטימי

written by מאיר בן שבת | 09.04.2025

ערב פסח תשפ"ה, כרבע מהציבור הדתי-לאומי מעריך כי הסיכוי להתרחשותה של מלחמת אזרחים בישראל הוא בינוני ומעלה. כך עולה מסקר עמדות שבוצע בראשית השבוע ע"י דיירקט-פולס בע"מ, בקרב מדגם מייצג של ציבור זה.

יש שיבקשו לראות בכך ממצא מרגיע, שהרי "רק" רבע מהמשיבים מגלים פסימיות, בעוד כ-40% (!) שוללים לחלוטין את סבירותו של תרחיש כזה והייתר מעריכים את סיכוייו כנמוכים.

מצד שני, כאשר אחד מכל ארבעה במגזר שמקדש את האחדות, רואה את ההידרדרות למלחמת אזרחים כתרחיש אפשרי וכאשר בציבור הכללי ההערכה ביחס לכך חמורה עוד יותר (לפי "מדד החברה הישראלית" של המכון למדיניות העם היהודי, כ-60% מהישראלים רואים במלחמת אזרחים סכנה אמיתית ומוחשית) הרי שאי אפשר להתבסס מנתוני הסקר המגזרי.

ההתייחסות הפומבית לתרחיש זה מצד אישי ציבור בכירים בהווה ובעבר ועצם קיומו של דיון ביחס לכך, מצביעים על הסחף שחל ביחסה של החברה הישראלית, לאפשרות שעד לא מזמן הייתה מחוץ לתחום השיח הלגיטימי.

רבים בקרבנו חשים כי ירח הדבש של הסולידריות הישראלית, שאותו חווינו בנסיבות הנוראיות של טבח שמחת-תורה והמלחמה שבעקבותיו, מתקרב אל קיצו. לטענתם, בעיות היסוד שבעטיין ניצתה אש המחלוקת לאורך תשפ"ג, רק נדחו מפאת המלחמה וככל שזו דעכה ותפסה מקום של קבע בשיגרת חיינו, הן צפו ועלו במלוא חומרתן, כשעליהן נוספות סוגיות המלחמה וההאשמות בקשר אליה.

לא נידרש מאמץ כדי למצוא תימוכין לדברים אלה. למרות זאת, אין לקבל את ההערכה הפסימית המתלווה להם.

ראשית, משום שהיא אינה משקללת כראוי את השפעותיה העמוקות של המלחמה על התנהגות הפרטים בחברה, על היחסים בין חלקיה ועל "כללי המשחק" במצבי מחלוקת. ערכי הערבות ההדדית, הסולידריות, האחוה והרעות, שב-7 באוקטובר ובימי המלחמה באו לביטוי שאין דומה לו, לא התפוגגו! כך גם ההבנות כי מאבקי הקיומי עדיין בעיצומו וכי אחדותנו היא תנאי לניצחוננו.

שנית, משום שאיננו צופים פאסיביים במתרחש. אנו שותפים פעילים ובכוחנו להשפיע.

ישראל צריכה לגייס את כל הכוחות החיוביים שבה ואת מלוא כוח הרצון הלאומי שלה, כדי

להבטיח את אחדותה, לחזק את חוסנה, להתמודד בהצלחה עם המבחנים הקשים שמציבים לה אויביה, למצות את ההזדמנויות הרבות שבפניה, להשלים את המפעל ההיסטורי ולבנות את הקומה הנוספת בבית הלאומי של העם היהודי.

למגזר הדתי-לאומי ערך מיוחד ותפקיד מפתח ביחס לאתגרים הללו, הודות למאפייניו היחודיים: תפיסתו הרעיונית, מחויבותו לכלל ישראל, המיומנות שפיתח לחיות בין ניגודים ויכולתו לתמרן ולשלב בין העולמות.

המחיר היקר ששילם במלחמה זו, לא רק מטיל עליו חובה לממש את צוואתם של הנופלים לאחדות, אלא שהוא מעניק לו את הזכות לתבוע, כי כל מחלוקת תנוהל מתוך אחריות לשלמות החברה, לביטחונה ולחוסנה של המדינה.

את המונח "מלחמת אזרחים" (או "מלחמת אחים") צריך לשוב ולהוציא אל מחוץ לתחום.

פורסם באתר ערוץ 7, בתאריך 10.04.2025.